

I våra ortnamn torde det väl i regeln gälla en naturlig källa dit bebyggelsen förlagts. Pluralformen *brunnar*, *brunnum* är den i ortnamn vanliga som avser husen, gårdarna i byn.»¹

Inskriften, som är ristad med det stungna runalfabetet, visar ett flertal unga drag. Redan namnen *Ioan* och framför allt *Tomas* hänvisa den till en jämförelsevis sen tid. Därtill komma former som *pæma steni* (dat. sg.), *runir þesar* (ack. pl.) samt dubbelteckning av kons. i *brunnum*.

Det är givetvis riskabelt att med utgångspunkt från inskriften försöka lämna en närmare datering. I detta fall lämnar emellertid hällens form en värdefull hjälp. Det förefaller som om gravhällar av Långtorahällens typ snarast skulle tillhöra tiden omkring år 1200. En sådan datering passar till runornas former och inskriftens lydelse. En runristad, trapezformad gravsten, sannolikt från senare delen av 1100-talet, är U 15. Trapezform ha också U 64 och U 413, medan U 440 däremot är rektangulär. »Från 1100-talets senare hälft och 1200-talet ha vi några liggande grafstenar af vid denna tid vanlig form: aflånga och afsmalnande åt nedre ändan. De ha nu aflöst runstenarna. Det fullständigt stungna runalfabetet användes åt minstone på grafhällen i Långtora kyrka ... Runorna dö sålunda ingalunda ut i Uppland, äfven om runstenarna upphöra. De fortleva tvärtom ned genom hela medeltiden och in i den nyare» (v. Friesen i *Upplands runstenar*).

800. Långtora kyrka.

Litteratur: J. Bureus, Fa 6 s. 68 n:r 111 (Bureus' egen uppteckning), Fa 5 n:r 255, Fa 10: 1 n:r 188 b, Fa 13 s. 288, Fa 14 s. 243.

Avbildning: Teckning i Fa 10: 1 n:r 188 b.

Den fragmentariska runstenen låg enligt Bureus »J Långtora Kyrkedör» (Fa 6). Fa 5: »Länge Tora Kyrkedör»; Fa 10: 1: »Long Tora kyrke dör.» Runstenen förefaller att ha försvunnit redan på 1600-talet.

Inskrift (enligt Fa 6):

oaskut : ar : lit : raisa : ... mintil : sun ...

5 10 15 20 25

Asgautr let ræisa ... Myndil, sun ...

»Åsgöt lät resa ... Myndel, ... son ...»

Till läsningen: Teckningen i Fa 10: 1 har läsningen **oaskutar : lit : raisa : i ...**

Fig. 246. U 800. Långtora kyrka. Efter teckning i Fa 10: 1.

¹ Huruvida v. Friesens förklaring av pluralisformen har träffat det riktiga är ovisst.

Runföljden 1—8 **oaskut:ar** återger med all sannolikhet namnet *Asgautr*, belagt i ett 25-tal svenska runinskrifter; se U 52 och där a. a. Runföljden 17—22 **mintil** ger ett säkert, hittills icke observerat belägg på namnet *Myndill*, vilket är känt från U 190 och U 720.

Av teckningen i Fa 10: 1 (fig. 246) att döma har U 800 ursprungligen haft ungefär samma utseende som U 202, d. v. s. runbandet upptill och på sidorna har följt stenens kanter.

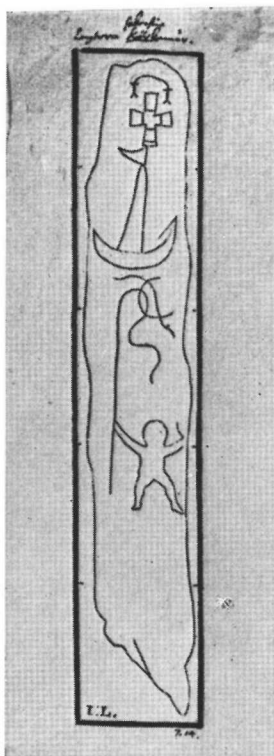

Fig. 247. Långtora kyrka. Efter B 620.

Långtora kyrka.

I Peringskiölds *Monumenta* 4 finnes (bl. 72) en avbildning av en ristad sten, som enligt en bläckanteckning på träsnittet skall ligga i »Longtora ^{sakerstie} körkmur» (B 620: »I Kyrkomuren»); se fig. 247.

Stenen, som saknar runinskrift, prydes av ett kors, ett skepp med flöjel samt en människofigur. Stenen är numera oåtkomlig.

801. Långtora prästgård.

Pl. 114.

Litteratur: L 742. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 4, bl. 73; UFT h. 3 (1873), s. 63; A. Molin, Brev till Vitterhetsakademien den 16/7 1909 (ATA); Skrivelse från Riksantikvarien den 21/7 1909 till Pastorsämbetet i Långtora; A. Holmdahl, Skrivelse till Riksantikvarien den 27/6 1910 (ATA); Enköpings Posten den 20/10 1937; S. B. F. Jansson, Skrivelse till Riksantikvarien den 6/12 och den 20/12 1949 (ATA).

Äldre avbildningar: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta*); A. Molin, teckning 1909 (ATA).